

**Бойовий статут сухопутних
військ Збройних сил України.
Частина II. (Батальйон, рота)**

У Бойовому статуті Сухопутних військ, частина II (батальйон, рота), викладаються основні положення з підготовки та ведення сучасного загальновійськового

бою механізованими та танковими батальйонами й ротами у взаємодії з підрозді-

лами родів військ і спеціальних військ Сухопутних військ та інших видів Збройних

Сил України.

У цьому статуті головна увага приділяється підготовці та веденню бою із засто-

суванням тільки звичайної зброї; в той же час підкреслюється, що підрозділи повинні

бути здатними успішно діяти і в умовах застосування ядерної та інших видів зброї

масового ураження.

Положення, які містяться в статуті, слід застосовувати творчо, згідно з обста-

новкою. Вони є основою для розробки тактичних прийомів і способів дій у кожному

конкретному випадку..

**БОЙОВИЙ СТАТУТ
СУХОПУТНИХ
ВІЙСЬК ЗБРОЙНИХ
СИЛ УКРАЇНИ
ЧАСТИНА II
(БАТАЛЬЙОН, РОТА)**

За загальною редакцією
доктора юридичних наук, професора,
Коропатніка Ігоря Миколайовича

Видавництво
«Центр учбової літератури»
Київ – 2022

Упорядники:

Ануфрієв Микола Іванович — доктор юридичних наук, професор, заслужений юрист України, почесний ректор Міжнародної кадрової Академії генерал-полковник міліції;

Копотун Ігор Миколайович — доктор юридичних наук, професор, заслужений юрист України, директор Європейського інституту післядипломної освіти;

Коропатнік Ігор Миколайович — доктор юридичних наук, професор, начальник кафедри правового забезпечення Військового інституту Національного університету імені Тараса Шевченка Коропатнік Ігор Миколайович;

Кривенко Олександр Васильович — кандидат юридичних наук, доцент, доцент кафедри правового забезпечення Національного університету оборони України імені Івана Чернязовського, генерал-лейтенант;

Петков Сергій Валерійович — доктор юридичних наук, професор, професор кафедри публічного та приватного права Гуманітарного навчально-наукового інституту Таврійського національного університету імені В.І. Вернадського.

**Бойовий статут сухопутних військ Збройних сил України. Частина II.
Б 77 (Батальйон, рота).** — Київ: Изд. «Центр учбової літератури», 2022. — 304 с.

ISBN 978-611-01-2617-5

У Бойовому статуті Сухопутних військ, частина II (батальйон, рота), викладаються основні положення з підготовки та ведення сучасного загальновійськового бою механізованими та танковими батальйонами й ротами у взаємодії з підрозділами родів військ і спеціальних військ Сухопутних військ та інших видів Збройних Сил України.

У цьому статуті головна увага приділяється підготовці та веденню бою із застосуванням тільки звичайної зброї; в той же час підкреслюється, що підрозділи повинні бути здатними успішно діяти і в умовах застосування ядерної та інших видів зброї масового ураження.

Положення, які містяться в статуті, слід застосовувати творчо, згідно з обстановкою. Вони є основою для розробки тактичних прийомів і способів дій у кожному конкретному випадку..

УДК 355/359(477)(060.13)

ISBN 978-611-01-2617-5

© Видавництво «Центр учбової літератури», 2022.

ЗМІСТ

Розділ 1. ЗАГАЛЬНОВІЙСЬКОВИЙ БІЙ	
1.1. Основи загальновійськового бою підрозділів.....	6
1.2. Підготовка загальновійськового бою підрозділів	17
1.3. Організаторська робота	27
1.4. Підготовка району бойових дій підрозділів.....	36
Розділ 2. РОЗТАШУВАННЯ НА МІСЦІ	
2.1. Загальні положення.....	37
2.2. Охорона	42
Розділ 3. ПЕРЕСУВАННЯ ПІДРОЗДІЛІВ	
3.1. Загальні положення.....	46
3.2. Марш підрозділів	46
3.3. Перевезення підрозділів.....	60
Розділ 4. ОБОРОННИЙ БІЙ	
4.1. Загальні положення.....	68
4.2. Підготовка оборонного бою	80
4.3. Ведення оборонного бою.....	88
Особливості підготовки та дій батальйону (роти) під час ведення бригадою (полком) оборонного бою у смузі забезпечення	88
Особливості підготовки та дій батальйону (роти) першого і другого ешелону під час ведення бригадою (полком) оборонного бою на першому рубежі оборони.....	90
Особливості підготовки та дій батальйону (роти) під час ведення бригадою маневреної оборони.....	94
Особливості підготовки та ведення оборонного бою під час виходу з бою і відходу.....	95
Особливості підготовки та ведення оборонного бою в оточенні.....	98
Особливості підготовки та ведення оборонного бою на водній перешкоді	102
Особливості підготовки та ведення оборонного бою на морському узбережжі.....	103
Особливості підготовки та ведення оборонного бою у місті (населеному пункті).....	105
Особливості підготовки та ведення оборонного бою у горах.....	108
Особливості підготовки та ведення оборонного бою взимку	110
Особливості підготовки та ведення оборонного бою у лісі.....	112
Особливості підготовки та ведення оборонного бою вночі	113
Особливості підготовки та ведення оборонного бою у степовій місцевості	115
Розділ 5. НАСТУПАЛЬНИЙ БІЙ	
5.1. Загальні положення.....	116
5.2. Підготовка наступального бою.....	125
5.3. Ведення наступального бою	133
Особливості підготовки та дій батальйону (роти) під час підготовки та ведення бригадою (полком) рейдових дій	143
Особливості підготовки та дій батальйону (роти) під час ведення наступального бою при виході з оточення.....	145

Особливості підготовки та дій батальйону (роти) під час ведення наступального бою на морському узбережжі.....	151
Особливості підготовки та дій батальйону (роти) при веденні наступального бою з форсування водної перешкоди.....	157
Особливості підготовки та ведення наступального бою у місті (населеному пункті).....	163
Особливості підготовки та ведення наступального бою у горах.....	167
Особливості підготовки та ведення наступального бою взимку.....	171
Особливості підготовки та ведення наступального бою в лісі та лісно-болотистій місцевості	174
Особливості підготовки та ведення наступального бою вночі	176
Особливості підготовки та ведення наступального бою у степовій місцевості.....	178
Розділ 6. ЗУСТРІЧНИЙ БІЙ	
6.1. Загальні положення	179
6.2. Підготовка зустрічного бою	181
6.3. Ведення зустрічного бою	182
Розділ 7. ДІЇ МЕХАНІЗОВАНОГО БАТАЛЬЙОНУ (РОТИ) У ТАКТИЧНОМУ ПОВІТРЯНОМУ ДЕСАНТІ	
7.1. Загальні положення	186
7.2. Підготовка до десантування і бойових дій	191
7.3. Десантування і ведення бойових дій	194
7.4. Дії ТакПД в особливих умовах.....	199
Розділ 8. ДІЇ БАТАЛЬЙОНУ (РОТИ) ПІД ЧАС УЧАСТІ БРИГАДИ (ПОЛКУ) У МІЖНАРОДНИХ МИРОТВОРЧИХ ОПЕРАЦІЯХ	
8.1. Загальні положення	202
8.2. Підготовка батальйону (роти) для участі в міжнародних миротворчих операціях	206
8.3. Дії батальйону (роти) у міжнародних миротворчих операціях.....	212
Розділ 9. ДІЇ БАТАЛЬЙОНУ (РОТИ) ПІД ЧАС УЧАСТІ БРИГАДИ (ПОЛКУ) У СТАБІЛІЗАЦІЙНИХ, СПЕЦИФІЧНИХ ДІЯХ ВІЙСЬК (СИЛ) ТА СПЕЦІАЛЬНІЙ ОПЕРАЦІЇ	
9.1. Дії батальйону (роти) під час участі бригади (полку) у стабілізаційних діях	219
9.2. Дії батальйону (роти) під час участі бригади (полку) у специфічних діях ..	229
9.3. Дії батальйону (роти) під час участі бригади в спеціальній операції.....	238
Розділ 10. ВСЕБІЧНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ БОЮ	
10.1. Бойове забезпечення.....	241
Розвідка	241
Охорона.....	265
Радіоелектронна боротьба.....	268
Тактичне маскування.....	270
Інженерне забезпечення	272
Радіаційний, хімічний, біологічний захист	276
10.2. Морально-психологічне забезпечення.....	282
10.3. Матеріально-технічне забезпечення.....	288
Тилове забезпечення	291
Технічне забезпечення	296
10.4. Медичне забезпечення	301

**БОЙОВИЙ СТАТУТ
СУХОПУТНИХ
ВІЙСЬК**

Частина II

Батальйон, рота

Розділ 1. ЗАГАЛЬНОВІЙСЬКОВИЙ БІЙ

1.1. Основи загальновійськового бою підрозділів

1. Основи загальновійськового бою — це система визначень, понять і категорій теорії і практики підготовки та ведення бою військовими частинами та підрозділами родів військ Сухопутних військ.

Бойові дії — форма оперативно-тактичного (бойового) застосування з'єднань, військових частин видів Збройних Сил (далі — ЗС) України для вирішення оперативних (тактичних) завдань у рамках операції міжвидового угруповання військ (сил) або самостійно, а також між операціями.

Основними видами бойових дій є оборона та наступ.

Тактичні дії — це організовані дії військових частин і підрозділів під час виконання поставлених завдань.

Основними формами тактичних дій є бій, удар і маневр.

Бій — основна форма тактичних дій підрозділів, узгоджені за метою, місцем і часом удари, вогонь і маневр військових частин, підрозділів (кораблів, літаків) для відбиття ударів противника, його знищення (розгрому) та виконання інших завдань в обмеженому районі впродовж короткого часу.

Бій може бути загальновійськовим, вогневим, повітряним, протиповітряним, морським.

Основними видами загальновійськового бою є оборонний і наступальний бій.

Удар — складовий елемент бойових дій, бою, що полягає в одночасному ураженні противника потужною дією на нього зброєю або військами. Залежно від сил і засобів, що застосовуються, удари можуть бути: удари військами (силами) та вогневі (ракетні, ракетно-артилерійські, авіаційні). За масштабом удари військами (силами) можуть бути оперативними або тактичними, а вогневі (за кількістю залучених засобів) — зосереджені, групові, поодинокі, у тому числі високоточні.

Вогонь — ураження противника стрільбою (пуском) з різних видів зброї (озброєння) для знищення, подавлення, виснаження і руйнування. Вогонь розрізняють за:

тактичними завданнями, які вирішуються, — на знищення, подавлення, виснаження, руйнування, задимлення (засліплення), освітлення тощо;

видами зброї — зі стрілецької зброї, гранатометів, танків (танкових гармат і кулеметів), бойових машин піхоти (бронетранспортерів)

(далі — БМП (БТР), артилерії, мінометів, протитанкових ракетних комплексів (далі — ПТРК), зенітних ракетних, зенітних ракетно-артилерійських, зенітних артилерійських комплексів (бойових машин, установок) тощо;

способами ведення — прямою, напівпрямою наводкою, із закритих вогневих позицій;

напруженістю — короткочасний (поодинокими пострілами, короткими або довгими чергами), безперервний, кинджальний, швидкий, методичний, залповий тощо;

напрямом стрільби — фронтальний, фланговий, перехресний;

способами стрільби — з місця, із зупинки (з короткої зупинки), з ходу, з борта, з розсіюванням по фронті, з розсіюванням у глибину, по площі та ін.;

видами вогню — по окремії цілі, зосереджений, загороджувальний, багатощаровий, багатоярусний тощо.

Маневр — організоване пересування військових частин і підрозділів у ході бою з метою зайняття вигідного положення стосовно противника і створення необхідних сил і засобів на новому напрямку (рубежі, в новому районі), відведення військових частин та підрозділів з-під ударів противника, а також перенесення вогню для найбільш ефективного ураження противника.

Маневр проводиться за рішенням командира військової частини (підрозділу) в інтересах виконання завдань у бою.

Видами маневру є: охоплення, обхід, відхід, маневр ударами і вогнем.

Охоплення — маневр, який здійснюється підрозділами в ході бою для атаки противника у фланг.

Обхід — більш глибокий маневр, який здійснюється підрозділами для атаки противника з тилу.

Охоплення здійснюється в щільній тактичній і вогневій взаємодії, обхід — у тактичній взаємодії з підрозділами, які наступають з фронту, а іноді й з тактичним повітряним десантом (далі — ТакПД).

Відхід — маневр, який здійснюється підрозділами з метою виходу з-під ударів сил противника, що переважають, виграшу часу та зайняття більш вигідного рубежу (району). Відхід проводиться тільки з дозволу або за наказом старшого командира.

Маневр вогнем полягає в одночасному або послідовному зосередженні вогню по найважливіших об'єктах противника або в розподіленні (розосередженні) вогню для ураження декількох об'єктів, а також у перенацілюванні їх на нові об'єкти.

Стабілізаційні дії — особлива форма застосування військ (сил) для стабілізації обстановки у кризовому районі та недопущення ескалації (відновлення) воєнного конфлікту.

Специфічні дії — форма застосування військ (сил) під час участі в антитерористичних операціях (далі — АТО) і ліквідації наслідків надзвичайних ситуацій (далі — НС) техногенного та природного характеру.

2. Загальновійськовий бій — основна форма тактичних дій військ, сукупність узгоджених і взаємозв'язаних за метою, завданнями, місцем і часом ударів, вогню і маневру військових частин і підрозділів родів військ, видів ЗС України, інших військових формувань та правоохоронних органів (далі — ІВФ та ПрО) для відбиття ударів противника, його знищення (розгрому) та виконання інших завдань в обмеженому районі протягом короткого часу.

Загальновійськовий бій ведеться об'єднаними зусиллями військових частин і підрозділів різних родів військ Сухопутних військ у взаємодії з іншими видами ЗС України, ІВФ та ПрО.

Характерними рисами сучасного загальновійськового бою є: рішучість, висока напруженість, швидкоплинність і динамічність бойових дій, їх наземно-повітряний характер, одночасний потужний вогневий вплив на всю глибину побудови військ, застосування різноманітних способів ведення бою, швидкий перехід від одних видів дій до інших, складна радіоелектронна обстановка, широке застосування різноманітних сил і засобів видів ЗС, ІВФ та ПрО.

Загальновійськовий бій вимагає від підрозділів, які беруть у ньому участь, безперервного ведення розвідки, вмілого застосування озброєння, військової техніки, засобів захисту та маскування, високої мобільності та організованості, повної напруги всіх моральних і фізичних сил, непохитної волі до перемоги.

Це досягається: високою бойовою виучкою; свідомим виконанням особовим складом військового обов'язку, стійкістю, хоробрістю, відвагою та готовністю особового складу за будь-яких умов здобути повну перемогу над ворогом; знанням командирами (начальниками) своїх підлеглих, особистим спілкуванням з ними, увагою до їх особистих потреб з урахуванням труднощів життя у бойовій обстановці, високою вимогливістю до них; вихованням у підлеглих відданості українському народові.

3. Способи ведення загальновійськового бою — це обраний порядок застосування сил і засобів підрозділу з метою вирішення поставлених завдань. На вибір способу ведення бою впливають умови обстановки, зброя і техніка, яка залучається до виконання бойового завдання.

Основним способом ведення бою із застосуванням звичайної зброї є послідовний чи одночасний розгром противника. При цьому важливе значення мають: надійне вогневе ураження противника з одночасним вогневим впливом на його резерви і важливі об'єкти вглибині; своєчасне зосередження сил і засобів для утримання важливих рубежів (районів,

позицій) і нарощування зусиль для розвитку успіху на головному напрямку; постійна готовність військ до дій в умовах застосування противником зброї масового ураження (далі — ЗМУ).

4. Звичайна зброя включає усі вогневі й ударні засоби, які застосовують артилерійські, авіаційні, стрілецькі боєприпаси, ракети, ракетно-торпеди, торпеди і глибинні бомби у звичайному спорядженні, боєприпаси об'ємного вибуху, термобаричні, запалювальні боєприпаси і суміші.

Найбільш ефективним видом звичайної зброї є високоточна зброя, до якої належать розвідувально-ударні (розвідувально-вогневі) комплекси, а також інші комплекси (системи) озброєння, де застосовують керовані, самонавідні ракети та боєприпаси, здатні уражати цілі з імовірністю більшою ніж 0,5.

5. Основними принципами загальновійськового бою є: постійна бойова готовність військових частин і підрозділів; відповідність бойових завдань підрозділів їх бойовим можливостям; рішучість, активність і безперервність ведення бою; організація і підтримання безперервної взаємодії; раптовість дій і застосування військової хитрості (введення противника в оману); рішуче зосередження зусиль на головному напрямку та у вирішальний момент; маневр підрозділами, ударами та вогнем; усебічне забезпечення бою; повна напруга моральних і фізичних сил, використання морально-психологічного фактору в інтересах виконання бойового завдання; тверде і безперервне управління підрозділами; своєчасне відновлення боєздатності підрозділів; надійний захист військ.

6. Постійна бойова готовність військових частин полягає у їх здатності в будь-який час організовано в установленний терміни вступити в бій та успішно виконати поставлені завдання.

Найважливішими елементами бойової готовності підрозділів є: знання майбутніх завдань і своєчасне, ще за мирного часу, проведення заходів щодо підготовки до їх виконання; чітке несення бойового чергування; високий бойовий вишкіл; підтримання озброєння і військової техніки (далі — ОВТ) у готовності до негайного застосування, збереження запасів матеріальних засобів у необхідних розмірах; постійна готовність до відбиття раптового нападу противника, організоване приведення підрозділів у вищі ступені бойової готовності; високий морально-психологічний стан, дисципліна і пильність особового складу.

7. Відповідність бойових завдань підрозділів їх бойовим можливостям полягає в детальній оцінці оперативно-тактичної обстановки та їх реальних бойових можливостей з метою визначення найбільш раціональних способів виконання поставлених завдань. Для цього необхідно правильно визначати обсяг бойових завдань відповідно до бойових можливостей підрозділів.

Цей принцип вимагає від командирів визначення і постановки бойових завдань підрозділам відповідно до їх вогневих і маневрених можливостей і не допускає покладання на них завдань, які неможливо виконати. Це досягається вибором найбільш раціонального варіанта побудови бойового порядку; визначенням способів виконання бойових завдань з урахуванням можливих варіантів дій противника; підсиленням і підтримкою підрозділів, що виконують головне завдання; недопущенням шаблону під час визначення просторово-часових показників бою.

8. Рішучість, активність і безперервність ведення бою полягає в постійному прагненні до повного розгрому противника, завданні йому могутніх ударів, нав'язуванні своєї волі, зриві його намірів і створенні йому не вигідних умов, у зухвалих, сміливих і енергійних діях, проведених на полегливо, завзято, вдень і вночі за будь-якої погоди.

Рішення командира розгромити противника повинне бути твердим і без коливань доводиться до кінця. Найсуворішого осуду заслуговує той, хто, боячись відповідальності, виявив бездіяльність і не використав усіх сил, засобів і можливостей для досягнення успіху в бою.

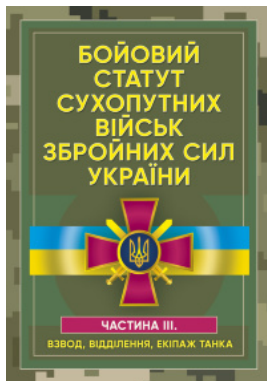
9. Організація і підтримання безперервної взаємодії є однією з основних умов успіху в бою, яка досягається узгодженими діями підрозділів усіх родів військ, підрозділів забезпечення і тилу між собою, а також вогневим ураженням противника за завданнями, напрямками, рубежами, часом і способами ведення бою в інтересах найбільш успішного виконання бойових завдань загальновійськовими підрозділами.

10. Раптовість дій і застосування військової хитрості (введення противника в оману) дозволяють захопити противника зненацька, викликати паніку та паралізувати його наступальний порив і волю до опору, дезорганізувати управління військами та створити сприятливі умови для перемоги навіть над противником, який переважає за силою.

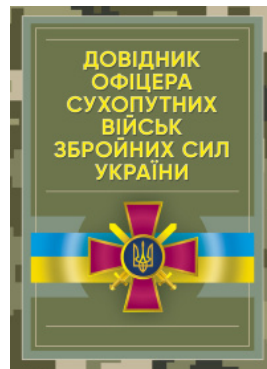
Для досягнення раптовості дій необхідно: зберігати в таємниці замисел бою та підготовку до нього; завдавати удару там, де противник його не очікує, або діяти так, щоб він розкрив удар надто пізно для організації ефективної протидії; випереджати противника в діях; стрімко і швидко виконувати поставлені завдання; застосовувати невідомі противнику засоби і способи ведення бою; широко використовувати нічні умови для ведення бойових дій; уміло вживати заходів щодо маскування і протидії розвідці противника; суворо виконувати вимоги щодо прихованого управління підрозділами, безпеки зв'язку та режиму секретності.

Військова хитрість полягає в введенні противника в оману щодо дійсного стану і дій військ. Способи введення противника в оману залежать від обстановки, що склалася, поставленого бойового завдання, ступеня готовності підрозділів до рішучих і нешаблонних дій в умовах суворого

Рекомендована література

Бойовий статут сухопутних військ Збройних сил України. Частина III. (Взвод, відділення, екіпаж танка)

Довідник офіцера Сухопутних військ Збройних Сил України

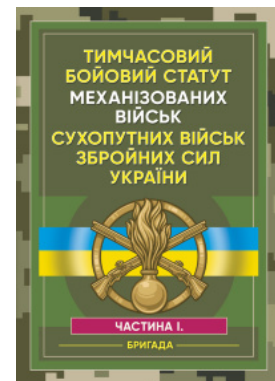
Статут збройних сил України

Робота штабного офіцера тактичної ланки. Методичні рекомендації

Тактика легкої піхоти для дій малих груп

Тимчасовий бойовий статут Механізованих військ сухопутних військ Збройних Сил України. Частина 1 (бригада)

WAR BOOKS
військова література

КУПИТИ